

Infrastruktur och samhällsplanering

Upprättare Christoffer Westerberg von Bothmner

Näringsdepartementet

Dnr N2015/3479/TIF

Yttrande - Remiss - delbetänkande om järnvägens organisation - Koll på anläggningen SOU 2015:42**Sammanfattning**

Precis som delbetänkandet pekar på anser Region Gävleborg att Trafikverket innan ett bredare införande av servicefönster - särskilt på enkelspår och längre sträckor - dels bör utreda effekter på trafik och dels förbättra samrådet med berörda aktörer. Med berörda aktörer åsyftar Region Gävleborg inte endast järnvägsföretag utan även deras uppdragsgivare. För Gävleborgs län Region Gävleborg, som regional kollektivtrafikmyndighet och planupprättare, och berörda kommuner. Hade det genomförts en tidig dialog med dessa hade argument och tankar gällande regional utveckling kommit med i ett tidigt planeringsskede.

Kommentarer

”Koll på anläggningen” är en lägesrapport från ”Utredningen om järnvägens organisation”. För Region Gävleborg är det relevant att lämna ett yttrande utifrån det arbete som skett under våren 2015 när det gäller Trafikverkets planerade införande av servicefönster på Norra Stambanan. Särskilt utifrån de konsekvenser som detta medför för persontrafiken med X-tågen Gävle-Ljusdal.

Regeringen beslutade den 8 maj 2013 att en särskild utredare ska göra en översyn av järnvägens organisation (dir. 2013:46). Syftet med översynen är att föreslå förbättringar av järnvägssystemets organisation som på bästa sätt möter framtidens krav på ett effektivt och hållbart transportsystem. Utredningen överlämnade den 2 december 2013 delbetänkandet En enkel till framtiden? (SOU 2013:83). Den 19 december 2014 fick utredningen ett tilläggsdirektiv (dir. 2014:160) om att delredovisa vissa frågor om byggande och underhåll av infrastrukturen. En lägesrapport lämnades den 31 mars 2015. Slutlig redovisningstid för hela uppdraget ändrades till senast den 23 december 2015. Regeringen gav, i anslutning till detta, Trafikverket i uppdrag att genomföra en analys av alternativa organiseringar inom Trafikverket avseende underhållet inom järnväg (dnr N2014/5277/TE) samt att redogöra för utvecklingen och genomförandet av styrramverket för drift och underhåll av väg och järnväg (dnr N2014/5276/TE). Båda uppdragen redovisades den 31 mars 2015.

Övergripande kommentarer - sammanfattning

I detta yttrande behandlar Region Gävleborg endast de delar som handlar om arbetet med servicefönster.

Region Gävleborg är överens med Trafikverket om att ett systematiskt underhåll av järnvägen är nödvändigt. Region Gävleborg vänder sig mot det arbetssätt som Trafikverket väljer att genomföra underhåll på när det gäller servicefönster.

Precis som delbetänkandet pekar på anser Region Gävleborg att Trafikverket innan ett bredare införande av servicefönster - särskilt på enkelspår och längre sträckor - dels bör utreda effekter på trafik och dels förbättra samrådet med berörda aktörer. Med berörda aktörer åsyftar Region Gävleborg inte endast järnvägsföretag utan även deras uppdragsgivare. För Gävleborgs län Region Gävleborg, som regional kollektivtrafikmyndighet och planupprättare, och berörda kommuner. Hade det genomförts en tidig dialog med dessa hade argument och tankar gällande regional utveckling kommit med i ett tidigt planeringsskede.

Konsekvenserna av det sätt som Trafikverket planerat att införa servicefönster på Norra Stambanan motarbetar det regionala arbetet för att skapa förutsättningar till en god regional utveckling utifrån infrastrukturprogrammet - möjligheter till kompetensutveckling, arbetspendling och näringslivets transporter. Detta hade kunnat undvikas genom en tidig dialog med såväl regionförbund som berörda kommuner.

Det sätt som Trafikverket planerat att införa servicefönster på slår sönder ett långsiktigt arbete med att bygga upp en tillförlitlig och regelbunden tågtrafik i Gävleborgs län, en trafik som redan i SOU 2003:67 "Kollektivtrafik med människan i centrum" utgör ett gott exempel när det gäller resandeutveckling. Se Kapitel 10, sidorna 237-240, som visar detta i text och med siffror "Stambanans regionalstågtrafik har genom åren fått en mycket betydelsefull roll för den regionala funktionen i stråket. Inberäknat ändstationerna Ljusdal och Gävle trafikeras 10 orter. // Utan regionalstågtrafiken skulle det ha varit svårare att skaffa ersättningsarbetstillfällen och utflyttningen skulle sannolikt ha varit betydligt större."

Sidhänvisningar

Sidan 15 [Sammanfattning] Planering

Utredarens skäl till förslag stämmer överens med Region Gävleborgs åsikt att införandet av servicefönster bör utredas än mer innan ett brett genomförande, särskilt på enkelspåriga sträckor.

Sidan 18 [Sammanfattning] Uppföljning och återkoppling

Region Gävleborg instämmer särskilt med att Trafikverket bör uppmuntra till dialog mellan entreprenör och järnvägsföretag. Men även göra detsamma med de

regional kollektivtrafikmyndigheten som i många fall är de som bekostar den regionala kollektivtrafiken. En tidig dialog med berörda kommuner är minst lika viktig.

Sidan 122 - Samrådsförfarandet inför JNB 2016

Servicefönster drabbar inte endast persontrafik utan även godstrafik och Region Gävleborg delar de farhågor som operatörer framfört i samband med JNB 2016 - att servicefönster bedöms kunna skapa stora låsningar för långväga transporter. I så fall bör det rimligen även ge negativa konsekvenser för övrig trafik i form av längre tider för tågmöten etcetera.

Sidan 123-124 - 7.4.6 Sammanfattande bedömning

Region Gävleborg instämmer till fullo i resonemang som förs i detta kapitel. Det finns många oklarheter som bör klaras ut innan ett bredare genomförande av servicefönster, särskilt på enkelspår, och när det gäller längre sträckor. Sveriges järnvägsnät har inte samma flexibla omledningsmöjligheter som Nederländerna som utgör en inspirationskälla till arbete med servicefönster.

Hållbarhetsnämnden

Karin Jansson
Hållbarhetsnämndens ordförande

Peter Kollin
Hållbarhetsdirektör